

ANNO DOMINI MLXI.

# HUMBERTUS

S. E. R. CARDINALIS, EPISCOPUS SILVÆ CANDIDÆ.

## NOTITIA HISTORICA.

(Apud J.-G. Eccl., *Purpura dosta, seu Res gestæ, legationes, etc.*, S. R. E. cardinalium, desumpta ex *Ciborio, Andrea Victorelio, Augustino Oldoino, etc.*; tom. I, pag. 45.)

Humbertus, nullo cognominis vocabulo ab aucto-  
ribus insignitus, ortum traxit e Burgundia, ordinis  
S. Benedicti, professus in divi Mansueti primi  
Leucorum antistitis cœnobio in Tulli suburbis sito,  
vir Græce et Latine doctissimus. Hunc S. Leo papa  
nonus, ejusdem civitatis Leucorum episcopus,  
Romam prosectorus, comitem sibi itineris delegit  
anno salutis 1049. Paucis post mensibus in Siciliam  
divini verbi populis illis annuntiandi causa missus,  
cum strenue officio suo fungeretur ejusdem regionis  
archiepiscopus, mox S. R. E. cardinalis, et epi-  
scopus Sylvæ Candidæ ab eodem Leone est institutus.

Humberti cardinalis virtutes insigni elogio complexus est Lanfrancus, illius ævi doctus et pius auctor archiepiscopus Cantuariensis, in libro ad-  
versus Berengarium hæresiarcham de Eucharistia edito, in quo asserit : « Fuisse Humbertum virum religiosum, fide Christiana et sanctissimis operibus decoratum, scientia divinarum et sæcularium litterarum apprime excultum, ut omnes attestantur qui vel propria experientia eum noverunt, vel ab aliis qui eum experti sunt, ejus cognitionem accepérunt. Hunc non e Burgundia, ut quidam male scripserunt, sed e Lotharingia S. Leo Romanum perduxit, et ad prædicandum Siculis verbum Dei archiepiscopum ordinavit; postea vero S. R. E. præsulem cardinalem constituit : quo in loco positus taliter vixit, taliter docuit, ut de fide vel doctrina ejus nulla ne minima quidem sinistræ suspicionis fama exorta sit. Hujus rei testis est tota fere Latinitas, quæ pro excellentia apostolicæ sedis, cuius consiliis et conciliis semper aderat, et præcerat, eum ignorare non potuit. »

Idem Lanfrancus eodem in libro alloquens Be-  
rengarium : « Venerabilis, inquit, Humbertus, quem quasi exprobrando Burgundum nominas (quasi non posset Deus in Burgundia servos habere fideles) nihil aliud fecit nisi quod Scripturam ipsam, præcipiente synodo, manu in manum porrexit. Exstant passim plura ejus apud alios encomia.

Anno Domini 1053, cum percepisset Leo pontifex monasticam cœnobii Sublacensis disciplinam Othonis abbatis incuria et oscitatio fœde collapsam, malo occursurus, in consortio Humberti eo pro-

Afectus est; abrogatoque Othonæ dissolutæ obser-  
vantiae reo, Ilumbertum regimi præfecit, qui vigi-  
lantia sua, viteque probatissima exemplo extin-  
ctam pene humique jacentem disciplinam rursus  
ad pristinum decorum revocavij siqne erexit. Pro  
qua tuenda multos postmodum a discessu Leonis  
exanthavit labores.

Trani in Apulia negotiorum causa dies aliquot transigenti Ilumberto, exemplar datum est epi-  
stolæ Græco idiomate a Michaeli Cerulario, patriar-  
cha Constantinopolitano, et Leone Acriano Bul-  
garorum archiepiscopo scripta ad Joannem Tra-  
nensem episcopum, quam latinitate donatam Leoni  
summo pontifici ad censuram submisit. Epistole  
plenus hic arrogantiæ titulus præfixus erat : « M-  
ichael universalis patriarcha novæ Romæ. » Cuius  
tenor tria potissimum capita, vel potius convitia  
continebat; primo : Ecclesia Latinam Judeos su-  
perstitioso exemplo imitari in benedictionibus panis,  
azymii; secundo : Morem eam sequi barbarorum  
suffocata manducantium; tertio : alleluia ipsam  
decantare paschali solennimodo tempore. Quibus  
omnibus lectis calumniis plenissime satisfecit Leo  
pontifex, prolixa epistola ad eumdem Michaelem et  
Leonem directa, quæ inter ipsius Leonis IX, epi-  
stolas prima ordine recensetur.

Anno 1054, jussu Leonis pontificis, legatione  
functus est Humbertus Constantinopolitana una  
cum Frederico Lothareno cardinale, et Petro archi-  
præsule Amalphitanæ ad Constantinum Monoma-  
chum IX, imp. Augustæ Zoes maritum, et Michae-  
leum Cerularium patriarcham, in causa conciliandæ  
Ecclesiæ Græce cum Latina et implorandi auxili  
adversus Nortmannorum tyrannidem. Hos sedis  
apostolicæ legatos imperator convenienti obsequio  
et honore excepit, quemlibet eorum in signum am-  
icitiae, ad gentis morem, exosculatus. Quæ autem ea  
in legatione peracta fuerint, Humbertus legatorum  
primarius scripto exaravit ad Leonem pontificem :  
notans inter cetera Nicetam monachum, qui pec-  
toratus est nuncupatus, in ipsius imperatoris, lega-  
torum et procerum præsentia, multa verborum  
acrimonia commendasse libellum quemdam Attico  
livore et supercilio in Ecclesiam Latinam compo-

situm, tria potissimum capita *De azymo*, *De sabbato* et *Nupliis sacerdotum* complecentem. Quem Augustus orthodoxus, cum praeter convitia et errores nihil solidi aut sani contineret, legatis suadentibus, quamvis exuri jussit. Rebus ita compositis, cum Humbertus cum collegis jamjam abitu Romam versus pararet, Michael patriarcha, vir impius, fraudulentus et callidus, libelli exustione commotus imperatorem adiit, acturus de legatis retinendis, eo sine ut in Sanctae Sophie templum sub aliquo comitiorum congregandorum pretextu introducti a populo saxis impeterentur et risui exponerentur contra jus gentium, imo naturale et divinum. At prudentissimus Imperator perversam Michaelis mente subodoratus scandalumque exinde oriturum prævidens, impiae petitioni nullatenus assentiri voluit. Quin potius regii donatos munieribus, prosperaque precatus, ut in viam se, Deo duce, darent, hortatus est.

Interim Michael artes suas elusas ægerrime ferens ad novas struendas insidias conversus, litteras dedit ad Petrum patriarcham Antiochenum, effreni calamo in Humbertum et socios detonans atque, ut eos veluti Graece religionis contemptores et hostes interciperet muneribusque spoliaret, mandans. At Petrus legatorum innocaciam perspectam habens, neglectis Michaelis injuriosis mandatis, eos qua decuit humanitate exceptit, novisque auctos munib; cum honore dimisit.

Anno 1055 Romam allapsi, loco Leonis demortui Victorem II, ad clayum Ecclesie sedente invenierunt, a quo, paucis interjectis mensibus, Humbertus ad Cassinense monasterium ablegatus est ob acres monachorum dissensiones in causa intrusi Petri abbatis exortas. Quas tamen Humbertus, sponte prælatura cedente Petro, atque in ejus locum monachorum suffragiis, suspecto Friderico Lothareno cardinale, facile composuit.

Vita functo Victore II, tribus electionibus, Stephani scilicet X, Nicolai II, et Alexandri II, pontificum suo suffragio interfuit, sub quorum regimine

A nonnullis annis amplissimum munus bibliothecarii et cancellarii incredibili laude et dexteritate exercens. Anno salutis 1059, jussu Nicolai II et synodi Lateranensis, prescripsit formulam fidei pronuntiandam in concilio a Berengario haeretico resipiscientiam tum fligente coram ducentis triginta episcopis et prælatis. At cum Berengarius finita synodo ad instar canis impuri ad vomitum redisset, voce ac stylo plausta convitiorum tum in Humbertum, tum in Ecclesiam Romanam exoueravit, quemadmodum jam allegatus Lanfrancus strenuus Ecclesiæ et Humberti defensor attestatur.

Assumpto ad pontificatum sub nomine Stephani X Friderico Lothareno, vel (ut Baronio et aliis placet) sedente in Petri cathedra Alexandro hujus nominis II, Humbertus legatus in Angliam destinatur, ubi convocato concilio in praesentia totius cleri Anglicani sexto Idus Aprilis anno 1072 gravissimam item inter Ecclesias Cantuariensem et Eboracensem super primatu exortam tanta dexteritate composuit, ut Thomas Eboracensis Ecclesiæ antistes ejus persuasionibus et rationibus convictus primatom Cantuariensi adjudicatum, publica hac emissâ professione, ratum babuerit: « Decet omnino Christianum quemque Christianis legibus subjacere; propterea ego Thomas Eboracensis Ecclesiæ metropolitanus antistes jam ordinatus, auditis cognitisque rationibus, absolutam tibi, Lanfrancœ, Cantuariensis archiepiscopæ, tuisque successoribus de canonica obedientia professionem facio; et quidquid a te, vel ab eis juste ac canonicæ injunctum mihi fuerit, servalorum me promitto. »

Romam composita Anglorum præsumum lito reversus, dierum ac meritorum plenus, perceptis Ecclesiæ sacramentis ad superos translatus est tertio Nonas Maii, anno a partu Virginis 1064. Sepultus in basilica Constantiniana, summo pontifice ita mandante, prope corpora SS. virginum et martyrum Maternæ et Secundinæ.

## NOTITIA ALTERA

(FABRIC. *Biblioth. med. et inf. Lat.*, IV, 306.)

Humbertus, ex monacho ord. Bened. in Mediano D S. Mansueti coenobio Tullensis diœcesis, factus cardinalis ab an. 1049 et episcopus Silvæ Candidæ, an. 1051 Leonis IX ad imperatorem CPol. Constantinum Monomachum legatus; deinde a Victore II an. 1057 missus ad componendas lites in monasterio Casinensi, de quo Leo Ostiensis lib. II Chronici Casinensis, c. 88. Præter ejus scripta non ineruditæ adversus Graecos Mich. Cerularium, Leonem Achridenum et Nicetam Pectoratum, vulgata a Baronio ad annum 1054, et in appendice ad tomum XI Annalium, et a Canisio t. VI Lectionum antiquar. (t. III editionis nova Basiliensis p. 277) et in Bibliotheca Patrum

t. XI Co.on., et tom. XVIII Lugd., pag. 389, 405, 415. Novissime ejus libros tres adversus Simoniacos ex biblioteca Laurentiana publici juris fecit Edmundus Martene, tom. V Anecdotorum, pag. 633-844. In libro tertio octo capitula postrema desiderantur. *Spinosulus*, quem p. 647 perstringit, non videtur esse nomen hominis proprium, sed positum convicii loco in spinosiora adversarii acumina. Idem Humbertus prescripsisse traditur Berengario ejurationem in concilio Rom. an. 1059, que incipit: *Ego Berengarius*, atque etiam inserta est Decreto Greciani, dist. 2, De consecratione, c. 42.